

En ny hollandsk imperiearme oppsettes nå i Holland for å kjempe mot japanerne i det fjerne Østen, opplyser en korrespondent til Daily Telegraph. Rekrutteringen skjer frivillig under prins Pernhards tilsyn, og utdannelsen ledes av britiske offiserer.

Et russisk språkinstitutt bør snarest grunnes i Finland, sier riksdagsmannen Swente i Finska Socialdemokraten. Han mener at det russiske språks betydning etter krigen kommer til å økes i hele verden og at det muligens blir et internasjonalt språk like om engelsk eller fransk.

I den nærmeste tiden framover vil en rekke høyere skoler i Sverige få besøk av norske kunstnere. Hensikten er i en times kårseri som er spekket med dikt og tener, å gi elevene små plint av norsk kunst og kultur.

Styret i det svenske Riksidrottsforbundet har besluttet å få i stand en innsamling for å skaffe idrettsmateriell til de nordiske nabolandene og flyktningene i Sverige. Fordelingen av materiellet kommer til å ordnes i samarbeide med bl.a. den svenske komiteen for internasjonal hjelpevirksomhet og Riksidrottsforbundets specialforbund. Materiell som er beregnet for Norge, kommer til å bli lagret i Sverige for å sendes over grensen så snart forholdene tillater det.

Det bulgarske telegrambyrå melder: Innem kort tid kommer en folkedømstol til å innlede sin virksomhet med rettergang mot de personer som bærer ansvaret for at Bulgaria mot folkets vilje trådte inn i krigen mot de allierte. Blant de anklagete merkes 25 forhenværende ministre, derav 4 forhenværende statsministre i samt 107 deputerte. Dessuten skal 87 høyere og lavere tjenestemenn samt adskillige sivile stilles til ansvar for forbrytelser som er begått i Trakia og Jugoslavia. Regjeringen har besluttet ikke å la en eneste forbrytelse som er begått på okkupert område, forbli ustraffet.

Franco prøver å avverge den overhængende revolusjonstrusselen ved å sette i gang massearrestasjoner av politisk mistenkte over hele landet. Til og med liberale, konservative og katolikker av hvilke mange vil styrte Franco, blir berørt av arrestasjonsbølgen. Mange politiske fanger som tidligere ble løslatt, er igjen blitt fengslet, og en masse henrettelser er foretatt. Det har ikke vært særlig vanskelig for Franco å iscenesette de nye massearrestasjonene, da den frihet som de frigitte motstanderne har hatt, har vært illusorisk. Det er regnet ut at ikke mindre enn 1/2 million mennesker i Spania konstant har levet direkte under spansk Gestapo-kontroll.

Når personer er blitt frigitt fra de spanske fengsler, har de måttet forplikte seg til å bo på et bestemt sted og hver måned avgi en detaljert rapport til fengselsdirektøren om sine inntekter og sparepenger. Situasjonen i Spania gjøres ytterligere vanskelig ved at 15.000 tyske offiserer bor der. De har flyktet fra Frankrike til Spania, der de nyter store fordeler. Mange tyske offiserer har fått sivile kler og har begynt å hjelpe falangistpolitiet i Barcelona, Madrid, Valencia og Bálbao, hvor rene SS-metoder benyttes for å uskadeliggjøre Franco-regimens politiske motstandere.

Fra Amerika fortelles: Ved første minnehøytidighet for Norge 9. april kom der en sjekk på 1500 dollars til betaling av leie for lokalet fra Sonja Henie. Derved kunne alt det som kom inn den kvelden, gå direkte til Norgeshjelpen. I en stor fiskematforretning sendes hver uke en stor bestilling fiskepudding til 100 norske sjøfolk på forskjellige sykehus. Dette betales av Sonja Henie. Sonja gav også 1000 kr. til forsendelse av matkasser til Norge, men bad om at hennes navn skulle holdes utenfor. Little Norway har fått spesielle fly for bakkemannskapene, bekostet av Sonja Henie.

Fra Hjemmefrontens Ledelse: Aksjonen i Våleranggt. 40 den 9/11 som krevet atskillige menneskeliv, var ikke satt i gang fra ansvarlig hold.

Mappe 9/1
Ekspl. 14 A
Date Dec. 1944.
A-15032/45
Lnr. 6094

Nr. 14. Motto. Tenk selv! 1944.

Men vår frihet er et bilde bare av oss selv; stanses i vårt sinn dens kilde, er vi dæmt som trell. Vi har lært det: Skal vi leve ensomme og fri, skjer det ikke ved å kreve, bare ved å si.

Nordahl Grieg.

FRA VERDENS PÅSSON

RUSSLAND OG STORBRIANNIEN. (Fra "Aftenbladet")
Om faren for anarki og bergerkrig i det befrierte, men desorganiserte Europa skal elimineres, er et intimt politisk samarbeide mellom Russland og Storbriannien nødvendig, skriver "Times" i en leder. Man må ha forståelse for hverandres vitale interesser, og enighet må råde om aksjoner i Europa. Men - fortsetter avisen - det strekker ikke til bare med et negativt syn på fredsoppgavene. Det er ikke nok å ødelegge Tysklands makt, det er ikke nok å gjenopprette regjeringene i de befrierte landene. Den politiske oppgaven å bygge opp et nytt Europa ligger foran oss, og behovet torde komme tydeligst til syne på den sosiale og økonomiske organiseringens område.

På Russland og Storbriannien ved siden av USA må det første ansvaret hvile med hensyn til den økonomiske gjenoppbyggingen av Europa. En viktig forutsetning er at man gjensidig er besluttet på ikke å vende tilbake til den økonomiske splittelsen og den utøylete økonomiske nasjonalismen som hersket i mellomkrigstiden. De europeiske statenes gjensidige avhengighet av hverandre er et prinsipp som sanssynligvis ikke vil bli glemt av de mindre nasjoner som i de siste fire år har høstet bitre erfaringer m.h.t. nasjonal isolering. Det vil neppe bli glemt av Frankrike når det får igjen sin plass blant de store europeiske nasjonene. Men det gjelder også Tyskland, hvis plass i Europas økonomiske liv gjør den økonomiske gjenoppbyggingen til en oppgave som det neppe haster mindre med for Europa som helhet enn de restriktive militære og politiske forholdsregler som kreves som garanti for freden.

"Times" diskuterer derefter Russlands rolle i Europa og skriver: "Russland likesom Storbriannien har ingen aggressive eller ekspansive planer i Europa. Hva det ønskes ved sin vestgrense, er sikkerhet. Hva det betyr for sine granner mot vest, er en garanti for at dets sikkerhet ikke skal utsettes for noen trussel fra eller over deres territorier. Det er sikkerlig ikke sant at Russland for tiden utnytter sin innflytelse i andre land for å

En ny nederlandsk imperiearme oppsettes nå i Holland for å kjempe mot japanerne i det fjerne Østen, opplyser en korrespondent til Daily Telegraph. Rekrutteringen skjer frivillig under prins Bernhards tilsyn, og utdannelsen ædes av britiske offiserer.

*
Et russisk språkinstitutt bør snarest grunnes i Finnland, sier riksdagsmannen Swente i Finska Socialdemokraten. Han mener at det russiske språks betydning etter krigen kommer til å økes i hele verden og at det muligens blir et internasjonalt språk like om engelsk eller fransk.

*
I den nærmeste tiden framover vil en rekke høyere skoler i Sverige få besøk av norske kunstnere. Hensikten er i en times kaseri som er spekket med dikt og tenar, å gi elevene små bilmt av norsk kunst og kultur.

*
Styret i det svenske Riksidrottsforbundet har besluttet å få i stand en innsamling for å skaffe idrettsmateriell til de nordiske nabolandene og flyktingene i Sverige. Fordelingen av materiellet kommer til å ordnes i samarbeide med bl.a. den svenske komiteen for internasjonal hjelpevirksomhet og Riksidrottsforbundets specialforbund. Materiell som er beregnet for Norge, kommer til å bli lagret i Sverige for å sendes over grensen så snart forholdene tillater det.

*
Det bulgarske telegrambyrå melder: Innen kort tid kommer en folkedomstol til å innlede sin virksomhet med rettergang mot de personer som bærer ansvaret for at Bulgaria mot folkets vilje trådte inn i krigen mot de allierte. Blant de anklagete merkes 25 forhenværende ministre, derav 4 forhenværende statsministre i samt 107 deputerte. Dessuten skal 87 høyere og lavere tjenestemenn samt adskillige sivile stilles til ansvar for forbrytelser som er begått i Trakia og Jugoslavia. Regjeringen har besluttet ikke å la en eneste forbrytelse som er begått på okkupert område, forbli ustraffet.

Franco prøver å avverge den overhængende revolusjonstrusselen ved å sette i gang massearrestasjoner av politisk mistenkte over hele landet. Til og med liberale, konservative og katolikker av hvilke mange vil styrte Franco, blir berørt av arrestasjonsbølgen. Mange politiske fanger som tidligere ble løslatt, er igjen blitt fengslet, og en masse henrettelser er foretatt. Det har ikke vært særlig vanskelig for Franco å iscenesette de nye massearrestasjonene, da den frihet som de frigitte motstanderne har hatt, har vært illusorisk. Det er regnet ut at ikke mindre enn 1/2 million mennesker i Spania konstant har levet direkte under spansk Gestapo-kontroll.

Når personer er blitt frigitt fra de spanske fengsler, har de måttet forplikte seg til å bo på et bestemt sted og hver måned avgi en detaljert rapport til fengselsdirektøren om sine inntekter og sparepenger. Situasjonen i Spania gjøres ytterligere vanskelig ved at 15.000 tyske offiserer bor der. De har flyktet fra Frankrike til Spania, der de nyter store fordeler. Mange tyske offiserer har fått sivile klær og har begynt å hjelpe falangistpolitiet i Barcelona, Madrid, Valencia og Bálbao, hvor rene SS-metoder benyttes for å uskadeliggjøre Franco-regimens politiske motstandere.

*
Fra Amerika fortelles: Ved første minnehøytidighet for Norge 9. april kom der en sjekk på 1500 dollars til betaling av leie for lokalet fra Sonja Henie. Derved kunne alt det som kom inn den kvelden, gå direkte til Norgeshjelpen. I en stor fiskematforretning sendes hver uke en stor bestilling fiskepudding til 100 norske sjøfolk på forskjellige sykehus. Dette betales av Sonje Henie. Sonja gav også 1000 kr. til forsendelse av matkasser til Norge, men bad om at hennes navn skulle holdes utenfor. Little Norway har fått spesielle fly for bakkemannskapene, bekostet av Sonja Henie.

*
Fra Hjemmefrontens Ledelse: Aksjonen i Valerenga 40 den 9/11 som krevet etskillige menneskeliv, var ikke satt i gang fra ansvarlig hold.

Mappe 9/
Eksp. 14 A
Dato Dec. 1944.
A - 15032/45.
Lnr. 6094

FRIDET OG FREDEN

Nr. 14.

Motto. Tenk selv!

1944.

Men vår frihet er et bilde
bare av oss selv;
stanses i vårt sinn dens kilde,
er vi dømt som troll.
Vi har lært det: Skal vi leve
ensomme og fri,
skjer det ikke ved å kreve,
bare ved å si.

Nordahl Grieg.

FRA VERDENS

P P S S O N

RUSSLAND OG STORBRIANNIEN.

(Fra "Aftenbladet")

Om faren for anarki og bergerkrig i det befrierte, men desorganiserte Europa skal elimineres, er et intimt politisk samarbeide mellom Russland og Storbriannien nødvendig, skriver "Times" i en leder. Man må ha forståelse for hverandres vitale interesser, og enighet må råde om aksjoner i Europa. Men - fortsetter avisen - det strekker ikke til bare med et negativt syn på fredsoppgavene. Det er ikke nok å ødelegge Tysklands makt, det er ikke nok å gjenopprette regjeringene i de befrierte landene. Den politiske oppgaven å bygge opp et nytt Europa ligger foran oss, og behovet torde komme tydeligst til syne på den sosiale og økonomiske organiseringens område.

På Russland og Storbriannien ved siden av USA må det første ansvaret hvile med hensyn til den økonomiske gjenoppbyggingen av Europa. En viktig forutsetning er at man gjensidig er besluttet på ikke å vende tilbake til den økonomiske splittelsen og den utøylete økonomiske nasjonalismen som hersket i mellomkrigstiden. De europeiske statenes gjensidige avhengighet av hverandre er et prinsipp som sanssynligvis ikke vil bli glemt av de mindre nasjoner som i de siste fire år har høstet bitre erfaringer m.h.t. nasjonal isolering. Det vil neppe bli glemt av Frankrike når det får igjen sin plass blant de store europeiske nasjonene. Men det gjelder også Tyskland, hvis plass i Europas økonomiske liv gjør den økonomiske gjenoppbyggingen til en oppgave som det neppe hastar mindre med for Europa som helhet enn de restriktive militære og politiske forholdsregler som kreves som garanti for freden.

"Times" diskuterer derefter Russlands rolle i Europa og skriver: "Russland likesom Storbriannien har ingen aggressive eller ekspansive planer i Europa. Hva det ønsker ved sin vestgrense, er sikkerhet. Hva det begjærer av sine granner mot vest, er en garanti for at dets sikkerhet ikke skal utsettes for noen trussel fra eller over deres territorier. Det er sikkerlig ikke sant at Russland for tiden utnytter sin innflytelse i andre land for å

fremme "kommunismen" eller noe lignende, og heller ikke fins det noen grunn til å anta at dets holdning i denne henseende vil forandres."

Kulturelt samarbeide mellom England og Sovjet.

Rikskongressen for vennskapelig samarbeide med Russland som i disse dager er blitt avholdt i London, representerte så mange lag og organisasjoner i Storbritannien at den kunne sies å representere nasjonen. Biskopen av Chelmsford som var ordfører vedett av kongressens møter, framholdt med varm sympati den oppdragende og reformerende innflytelse som Russland kom til å få over Tyskland. J.B. Priestley mente at de velvilige resolusjoners og erklærings tid var forbi, og at en organisasjon for kulturell utveksling snarest mulig måtte dannes.

Det konservative Underhusmedlemmet Boothby framholdt at Russlands sikkerhetspolitikk var vel motivert, og at Russlands ytelser under krigen aldri kunne bli høyt nok vurdert.

På kongressen ble det meddelt at et stort Westendhus som kommer til å bli kalt "The Friendship House", er blitt leiet for å danne sentrum for britisk-russiske forhandlinger, konserter, forelesninger og annen opplysningsvirksomhet.

BAK KULISSENE.

(Fra "Gøteborgs Handels- og Sjøfartstidende")

Tyskernes spionasje og økonomiske krigføring har etter alt å dømme vært grundig forberedt.

Den amerikanske justisministeren har nylig avslørt den høyst eiendommelige rollen som visse tyske konserner har spilt i USA førkrigen ved hjelp av datterselskaper og andre tiltak. Amerikanerne som alt under forrige verdenskrig hadde fått en del erfaringer for hva tyske metoder kunne innebære, holdt seg våkne. Og det varte da heller ikke lenge etter Pearl Harbor før en rekke tyske organisasjoner ble avslørt. En av de viktigste av dem arbeidet under ledelse av den tyske farge- og kjemistrusten, I.G. Farben. Denne trusten viste seg å være en slags spionsentral av rang, som finansierte alle slags tyske USA-føretagender, bl.a. en nazistisk forening som var kamuflert under navnet "Den fri amerikaner".

Det var et feilgrep som gjorde at I.G. Farben amerikanske spionorganisasjon kunne bli avslørt. I.G. hadde et stort foretagende i USA med en kapitaltilgang på 66 millioner dollars, og selskapet fremtrådte som ganske selvstendig. En viktig del av USA-selskapets aksjer lå i hollandske hender. At det var spørsmål om hollandske leiesvenner som bare gikk tyskerne ærend, fikk man i USA først rede på senere. Da tyskerne hadde okkupert Nederland, fikk I.G. Farben plutselig i tankene at man burde overflytte aksjene fra hollandske til sveitsiske - altså nøytrale - hender. Denne aksjeoverføring måtte imidlertid anmeldes for de amerikanske myndigheter for å få gyldighet. Den ble anmeldt gjennom en amerikansk storbank. Myndighetene i de Forente Stater var imidlertid på vakt og spurte øyeblikkelig hvorfor denne aksjeoverføring ikke var blitt gjennomført før høsten 1940, skjønt salget av aksjene, som det het seg, skulle ha funnet sted i september 1939. Her sprakk tyskerne. USA-selskapet - dets fôrmanavn er General Aniline and Film Corporation - oppga at det dessverre ikke kunne avgi de ønskede opplysninger da korrespondansen om aksjesalget var blitt vekk i posten. Man visste hverken noe om den hollandske selgeren eller om den sveitsiske kjøperen. Ved nærmere undersøkelser kom det imidlertid for en dag at korrespondansen nemlig kunne være kommet bort i posten, ettersom General Aniline hadde tattatt instruksjonene fra Tyskland med I.G. Farben's egen kurerpost. Det var sønnen til en av de ledende i I.G. Farben, Duisberg, som personlig hadde hatt dokumentene med seg.

Nå grep det amerikanske politiet inn i saken, og de mest forbausende detaljer kom for dagen. General Aniline eide bl.a. et datterselskap som innehadde ca. 3000 av I.G. Farben's patenter, og som derfor kunne skaffe sine teknikere og andre ansatte adgang til mange av USA's krigsviktige industrier, bl.a. olje- og gummiindustriene og flyfabrikkene. På denne måten fikk bl.a. sønnen til den kjente tyske flykonstruktøren Dornier mulighet for å arbeide i flere av flyfabrikkene på vestkysten av USA.

Et annet av datterselskapene, Agfa Anaco, solgte kinofilm, og påtok seg å fremkalle filmene for sine kunder uten omkostninger. Politiet har slått fast at også de Forente Staters krigsmakt hadde anbetrodd seg til dette firmas tjenester. Det var selvsagt en lett sak for Agfa å kopiere de amerikanske militærfilmene og sende kopiene til Berlin. General Aniline hadde også et utmerket patent på kopiering av tegninger. Kopieringsmaskiner av I.G. Farben's fabrikk ble installert i 3.500 industrier og militære fabrikkanlegg, og ble i stor utstrekning skjøttet av tjenestemenn som var ansatt i General Aniline. "Readers Digest" har opplyst at blant de filmer som lå ferdig til å gå til Berlin, var også en 35 mm. film som inneholdt det siste amerikanske slagskipets hele tilblivelseshistorie.

Da I.G. Farben startet sin amerikanske spionsentral under nazistisk ledelse, kunne derfor General Aniline helt fra 1936 sende ukentlige, regelmessige rapporter ledsaget av tegninger og mikrofilmopptegnelser til det tyske rikets hovedstad. Dette er hva den amerikanske justisministeren har lagt fram.

F R A N K R I K E.

(Fra "New Statesman and Nation", gjengitt av "Fremtiden")

Hele den almindelige politiske atmosfære i Paris er overordentlig oppmuntrende. Der kommer ut omkring et dusin dagaviser, og der fins enda flere politiske grupper enn i 1939; men forholdet mellom alle disse rivaliserende parter er som man aldri skulle ha trodd det mulig i Frankrike... For første gang i sin politiske historie har franskmennene lært å være tolerante. Innenfor hvert eneste av de politiske partiene hørt fra kommunistene og til det som er igjen av høyrepartiene, vises det ikke bare i ord, men også i gjerning at man er klar over nødvendigheten av å holde sammen, i det minste inntil det økonomiske oppbyggingsarbeidet er ferdig, og Frankrike etter har gjenvunnet sin stilling som stormakt. Der foregår forhandlinger om opprettelsen av et politisk system hvor tre eller fire større partier eller grupper deler makten på en slik måte at det helikn fungerer uten de sedvanlige evige regjeringsskriser. De grupper som betyr noe, er kommunistene, sosialistene, fagforeningene (alle tre sterkere enn i 1936), de katolske demokrater (et lite, men innflytelsesrikt parti) og Mouvement de Liberation Nationale (M.L.N.), den eneste store og levedyktige motstandsgruppe. Fagforeningene ønsker og vil sikkert også oppnå å få en ledende stilling på hele det økonomiske område og vil formentlig ikke være politisk aktive på andre felter.

Høyre inntar en temmelig vag stilling; bortsett fra de som er i konsentrasjonsleirer og det fåtall forskrekkede Petain-tilhengere som ennå er på fri fot, finner man en viss høyre-innstilling i Figaros literatursider og blant de Gaulles omgivelser, samt innenfor den lille motstandsgruppen som heter Organisation Civile et Militaire (O.C.M.). Mange av lederne i denne bevegelsen er tilhengere av nasjonalisering av eiendom, mens andre i det høyeste håper å kunnebremse alt for hastige økonomiske omveltninger. Kommunistene er villige til lojalt samarbeide med de andre partier, især de kommunistiske ledere. Lidt lenger nede er de ofte i forbund med høyrefolk, mens de lengst nede i partiet, især i provinsen innenfor fagforeninger og andre lokale grupper, kjemper hardt og ofte hensynsløst for å komme til makten. Hva som står i de engelske aviser om lokale kommunistiske statskupp, passer ikke. De konflikter det er tale om, gjelder de embetsposter som vil i betydning i perioden før valget, og her har kommunistene vunnet sin største seier, idet de har erobret de 18 av Paris's 20 borgermesterebeder. Ikke desto mindre er det grunn til å tro at de mange kommunistar etterhånden som kommunikasjonsforholdene forbedres, og regjeringens autoritet vokser, påny vil komme under kontroll av sine ledere.

Diskusjonen dreier seg nesten utelukkende om problemene nasjonalisering og "epuration" - utrensning. Alle og enhver - undtatt de som virkelig har med det å gjøre og utretter noe - synes at utrensningen foregår alt for lenksomt og forsiktig, skjønt et halvt dusin av finansverdenens og industriens stormenn daglig føres til konsentrasjonsleirene,

hvor de kan få fornøyelsen av å spise sine tre gode, men kjøttløse måltider om dagen sammen med nesten alle spissene fra teaterverdenen. Innenfor sivilisadministrasjonen er utrensingen mindre påfallende, men har likevel allerede ført til en alvorlig mangel på personale i hvert eneste ministerium, hvilket etterforsinker løsningen av det annet problem, nemlig nasjonaliseringen.

På dette punkt synes der utenfor regjeringskretser å herske en almindelig enighet, men også meget mistenksomhet. Den mest innflytelsesrike politiske organisasjon, det nasjonale motstansråd, som vil få full støtte av den utvidede rådgivende forsamling når den trer sammen, legger, tydensynlig med et visst hell, et sterkere trykk på regjeringen for å fremskynde de økonomiske reformene. Men alle spør, hvorfor det i det hele tatt skal være nødvendig å legge noe trykk på regjeringen. Forklaringen er vel til dels at ministeriene ikke kan overkomme arbeidet, så dårlig organisert som de foreløpig er, og at det er vanskelig å forandre det gamle embetsmannstempo. Likevel er der hendt en hel del. Der kan nevnes inndragelsen av grubene nordpå, konfiskasjon av krigsfortjeneste, obligatoriske fabrikk-komiteer, statens overtagelse av berliet og Renault-verkene, og enkelte mindre resultater hist og her, såsom at sporveiene i Toulouse er blitt kommunale. Det går alt i alt slett ikke så langsomt.

På den annen side arbeides der utvilsomt fra smett hold for at general de Gaulle ikke skal være for snar i vendingen. Generalen synes selv å være inne i en av sine venteperioder. Etter at vi har hatt ham fire år i London, vet vi at han overveiende handler rent instinktivt. Hans politiske følehorn er fint utviklet, og de parisiske politikere er enige om at han hittil med usvikelig sikkerhet har vært istann til å være hvordan den offentlige mening var i Frankrike i øyeblikket. Han handler bare når han er sikker på at han har den med seg og just har avsluttet en tur i provinsen for rent politisk å sondere terrenget der. Hvis han, når han omsider beslutter seg til å handle, tar parti for motstansgruppene og de partier som er knyttet til dem, vil denne kombinasjon bli så uimotståelig at Frankrike vil oppleve en økonomisk omveltning ennå større enn den politiske i 1789. Hvis han går imot de nevnte partier, noe som dog er mindre sannsynlig, vil de allikevel vinne den kamp som da vil oppstå, fordi de kan klare seg uten ham, mens han ikke vil være noe uten dem. Men et brudd vil gå hardt utover Frankrike på alle mulige områder. Hvis han tar det riktige skritt, vil han likevel snart komme til å innta en overveiende rent symbolsk stilling. Hans anseelse er uhyre stor, men det er betegnende at man taler så lite om ham. Franskmennene er takknemlige fordi han har gitt dem muligheten for å handle med forente krefter, men som alltid er de mere interesserte i ideer enn i personer.

De er interesserte, men ikke synderlig vel underrettede. De fleste av deres økonomiske planer er av årgang 1932. I almindelighet kan man si at under hele motstansperioden var det kommunistene som gikk i spissen når det dreiet seg om å kjempe, og sosialistene på det rent politiske område. Den samme sonndring eksisterer stadig. De samvirkende forforeninger vet noenlunde hva de vil, men er meget ivrige etter å få nærmere opplysninger om de engelske forsøk og planer under krigen. Sosialistene er på det rene med at det frembyr seg særlig gunstige muligheter nettopp p.g.a. den relative planløshet hos de andre, men undlar likevel omhyggelig å utnytte situasjonen. Det er som om ingen av partene hadde lyst til å ødelegge den idylliske atmosfære bare av partihensyn.

På det utenrikspolitiske område er mangelen på en politisk holdning enda mere fremtredende. Sosialistene har offentliggjort en erklæring om at de er villige til å "rekke en vennlig hånd" til den tyske arbeider så snart deres temmelig strenge forholdsregler mot nye angrep er blitt gjennomført. De fastholder at de ikke vil ha noe å gjøre med noen annekasjon av Rhinland, mens de katolske demokrater holder på kravet om "kollektiv sikkerhet". Alle de andre har slett ikke tenkt over sakene, men følelser er der på den andre siden nok av: Hat overfor tyskerne, respekt for russernes dyktighet og for hva amerikanerne rent materielt har prestert. Og først og fremst er der en overveldende, almindelig utbredt beundring og

virkelig varm følelse for England. Franskmennene har tydensynlig enda situasjonen fra 1940-41 meget klarere for seg enn vi, og de betrakter oss som sivilisasjonens redningsmann. Til dette kommer at de har forstått på landkrig, og de vet hva som foregikk nå på luftkrigen under kampen om Frankrike. De vil gjerne se flere englandere, og de vil ha en fast allianse med oss, og de vil fremfor alt vite noe mere om oss. Det ville være trist og skjebnevangert, hvis vi lar denne leilighet til å skape og befeste en virkelig folkelig engelsk-fransk forståelse gå fra oss.

ENGLANDS KOLONIER PÅ VEI MOT SELVSTYRE.

(Fra "Economist")

På grunn av stillstanden i Indusørsmålet, har man lett for å overse det framskritt som er gjort herimot ansvarlig regjering i andre deler av det avhengige Imperium. Likevel er det et bemerkelsesverdige faktum at krigsårene i sødetrør å være en død periode har frembrakt konstitusjonelle endringer nemmot selvstyre i hele koloniriket. Gullkysten får nå en ny konstitusjon, som gir den lovgivende forsamling en majoritet av ikke-offisielle medlemmer. En kommisjon skal undersøke de forslag som er fremsatt av Ceylon Board of Ministers. Jamaica skal få en ny konstitusjon. Kommisjoner fra Trinidad og Britisk Guiana har lagt fram sine rapporter. Malta er lovet selvstyre i indre saker. Alt dette er skjedd i løpet av de siste 18 måneder.

Også andre steder er det foretatt endringer som vil være en hjelp på veien mot selvstyre. Først må nevnes utnevning av en afrikaner til Kenyas lovgivende forsamling, reformen i lokalstyret på Cypren og opprettelsen av provinsråd i det nordlige Rhodesia, hvor afrikanerne kan uttale seg om ting som angår deres territorium.

Arten av disse endringer varierer etter de respektive koloniers politiske modenhet. Men de er milepeler på veien mot en stilling som dominion. Den første milepel er nådd når kolonien får en lovgivende forsamling. Til å begynne med er dette bare et middel til å utveksle mening med regjeringen. Forsamlingen diskuterer bare, den har ingen regjeringsmakt. Det er regjeringen som kommer med lovforslag, og de offisielle representanter har majoritet i forsamlingen, og de sikrer på å få vedtatt lovforslagene. Den neste milepel er derfor nådd når - slik som tilfellet er nå på Gullkysten - de ikke-offisielle medlemmer er i majoritet i forsamlingen. 18 av de 30 medlemmer i den nye lovgivende forsamling på Gullkysten vil bli valgt, de øvrige tolv som består av 6 offisielle og 6 ikke-offisielle medlemmer, blir utnevnt av guvernøren. Men forsamlingens makt er fremdeles meget begrenset. Guvernøren vil være istann til å nedstemme dets beslutninger "for å opprettholde offentlig orden, offentlig tillit og godt styre", men hans bestemmelser kan igjen oppheves av Colonial Office.

Fra nå av er derfor utviklingen mot selvstyre avhengig av den lovgivende forsamlings makt og funksjoner, og følgelig av en innskrinking av guvernørens makt. Dette har vært ett av hovedpunktene i diskusjonen om Jamaicas nye konstitusjon. Opprinnelig hadde guvernøren uinnskrenket makt til å sette igjennom lover som var forkastet av forsamlingen, og til å nedlegge veto. Han har fremdeles absolutt veto, men makten til å sette igjennom lover må bare brukes etter råd fra Executive Council. Når det gjelder Ceylon, har den engelske regjering fastholdt at guvernøren må ha øverste makt når det gjelder forsvaret, utenriksaffærer og pengakurser, samt i saker som vil vekke minoritetenes opposisjon.

Samtidig som den lovgivende forsamling får mere makt, søker man å utdanne densmedlemmer for administrasjonsarbeide. Dette er ikke noe problem i Gullkysten nye konstitusjon. Men Jamaica vil etter forslaget få et utøvende råd bestående av 10 medlemmer. Til dette rådet vil halvparten tas fra det valgte representantenes Hus. De skal være fem menn i fem komiteer som skal behandle saker angående jordbruk og sosial velferd. På Jamaica vil den egentlige lovgivende forsamling bli et overhus bestående av 15 utnevnte medlemmer. Det vil tilsynelatende ha makt til å framsette lovforslag, men det er erklært offisielt at det utøven-

de råd skal være "viktigste politiske instrument på Jamaica". Det skal sette opp budgett, godkjenne regjeringens lovforslag før de går til de presentantenes Hus, o.l.

For de fleste kolonier må almindelig stemmerett fremdeles være et fjernt mål, likeså oppnåelsen av ansvarlig regjering. Men disse eksempler hentet fra de siste måneder, viser at det er en stadig bevegelse på veien fra avhengig kolonirike til uavhengig Commonwealth.

Der er mange hindringer, for mens kolonifolkene har en tilbøyelig til å be om for meget på et for tidlig tidspunkt, synes departementet koloniene å gi for små innrømmelser og å gi dem for langsomt. Men det vek verd å merke seg at uroligheter i koloniriket i de senere år har hatt sin årsak i økonomiske faktorer som lave lønninger mere enn i uopfylte politiske ønsker. Dette er et vitnesbyrd om realiteten i det engelske løfte om å gi selvstyre til koloniene. Det viser også kolonifolkenes tro på at dette løftet vil bli holdt.

HVORDAN OG HVOR ORGANISERES HITLERS MAQUIS ?

(Fra "Gøteborgs Handels- og sjøfartstidning" ved "Avisutdrag")

Winston Churchill og Anthony Eden har gjort sitt folk og hele verden oppmerksom på noe som, om det blir virkeliggjort, kommer til å domme neste års krigshandlinger ved siden av neddelsene med Japan.

Når Wehrmacht er beseiret, kan det hverken sluttet sårpenstillstand eller fred på lenge, etter som seierherrene ikke har noen motstandere å ta opp fredsforhandlingene med. Juridisk sett kan det aldri bli noen kapitulasjon, da det ikke kommer til å finnes noen myndighet som kan tilkappitulasjon. Krigen kommer naturligvis til å slutte, om ikke før så i hvert fall når det ikke finnes flere tyske soldater, men det blir umulig å avslutte den på vanlig måte ved en lovlig akt mellom seierherrene og de beseirete, fordi det ikke kommer til å finnes noen riksdag som kan ta beslutningen om kapitulasjon, og ingen regjering som kan omsette beslutningen i handling.

Slik har inverterfall Hitler tenkt at det hele skal utvikle seg. Han vet at han ikke kan vinne krigen, men utgangen bekymrer ham ikke så meget da han anser den for å være bare av tilfeldig karakter. Han tror nemlig at han i løpet av relativt kort tid - to år, sier man i pikskansellkretser - kan få tilbake overtaket over sine utenlandske motstandere og sitt eget land som "defaitister".

Alt dette kan en diskutere med interesse, enten entror det eller ikke. Men hvis en som Churchill og Eden aksepterer denne hypotesen, må en spørre seg med hvilke midler nazistene i løpet av to år håper å kunne vinne tilbake den seier som de nå har sluppet ut av hendene på seg. Da sovjetrusserne i de tragiske uker og måneder i 1941 trakk seg tilbake over hele fronten, benyttet de seg av en meget heroisk, typisk russisk taktikk som går under navnet "den brente jords taktikk", for å gjøre avstanden til forfølgerne større. Men nazistene som aldri rygger tilbake for noe når de vil gjennomføre sine hensikter, har gått meget lenger enn russerne. Russerne brente kornmarker og landsbyer, ødela systematisk byer som de selv hadde bygget opp, sprengte mønstrefabrikker og ypperlige broer; men alt dette er bare døde ting. Nazistene vil også utrydde livet selv for seierens skyld. Deres hensikt er å etterlate et tomrum i de alliertes hender, dvs. overlate dem et land hvor det ikke finnes ett eneste menneske som er tilstrekkelig kvalifisert til å kunne forhandle med erobrerne. Det finnes bare en måte å skape dette tomrum på i Tyskland. Det finnes bare en måte å skape denne djævelske tilstand hvor landet mangler et overhode, mangler mennesker med hjerner. Denne måten kjenner nazistene til. Det gjelder først og fremst å oppspore de som kan tenkes som nazistenes etterfølgere. Og disse finnes ikke blant småborgerne som i det siste halvår har lidt hårdt under Gestapos og SS's ugjerninger. Nei, det er mennesker av den klasse som finnes i konsentrasjonsleiren i Buchenwald i nærheten av Weimar, de mennesker som er blitt flyttet fra andre konsentrasjonsleirer til den som ligger i Sachsenhausen ved Berlin for å være for hånden. Men Buchenwald som er blitt så forferdelig "bombet" av engelskmennene, er bare ett eksempel blant hundre. Det som er skjedd i Tyskland i disse dager, og som fortsætter å

skje, overtreffer alt en kan forestille seg. Verden kommer til å bli slått med forfordelse den dag da det blir mulig å sette opp en liste over alle dem som er "forsvunnet" i tyske konsentrasjonsleirer.

Aldri har Tyskland vært så stille som nå. Det er ikke så at det ikke gjøres under overflaten, men terroren har lukket munnen på alle. Overalt er det like stille og fredelig, på gater og torv, i bussar og trikker, på togene. Det fortelles at nære slektninger og kjente kan sitte time etter time ved siden av hverandre på togene uten å åpne munnen. Terroren har aldri vært så forferdelig som nå. Et menneskeliv er ikke verd noe i Tyskland.

Den 10. oktober meldte D.N.B. at Himmler hadde hatt en lang konferanse med Vlassov, "sjefen for den russiske befrielsesarmé". Denne meldingen tyder på at Himmler spiller en særlig betydelig rolle i den tyske krigsledelsen, og det er ikke usannsynlig at han spiller en større rolle enn Hitler selv. Inverfall fortjener denne D.N.B.-opplysning å leses meget nøye. Den tyder nemlig på at Vlassov har fått et nytt oppdrag. Hvis våre informasjoner er riktige, har den russiske generalen for øyeblikket to oppgaver: på den ene side å øke sine troppers effektivitet, disse tropper som bare utgjør en tredjedel av tusentallet, derfor har Himmler gitt ham full handlingsfrihet i de militære og sivile fangeleirer) og på den annen side å ta seg av "likvideringen" av utenlandske arbeidere uten å bry seg om deres nasjonalitet. Det gjelder slike arbeidere som kan "mistenkes for å gi fienden hjelp". For Eisenhowers opprop til de utenlandske arbeidere i Tyskland er sikkert ikke upåaktet av dem det er rettet til. Med hensyn til likvideringen må man innrømme at den var svært effektiv allerede før Vlassovs inntreden i handlingen. I den triangelen som byene Breslau, Liegnitz og Glatz danner, finnes det en kolossal leir med den mest moderne innretning i alle henseender. For omtrent 6 uker siden ble flere russiske arbeidere drept der med gass.

Det ville være feil å tro at oppgavene om en organisering av en maquis i Tyskland er grunnløse. De er bare alt for sanne. Forberedelsene er allerede kommet ganske langt. I Berlin har de tyske og utenlandske journalister fått beskjed om at de må være forberedt på å trekke seg tilbake til Bayern med en dags varsel. Partifunksjonærene vet allerede at de skal installeres i naboskapet til Garmisch-Partenkirchen. Arbeidet er i gang i hele området mellom Berchtesgaden og Garmisch for å forbedre forholdene. Det anlegges telefon- og telegrafledninger, frem for alt telegrafledninger. Høykvarteret for den tyske maquis ligger i Salzkammergut ikke langt unna. Derfra er det vanskelig å telefonere, men relativt lett å telegrafere. Det er en idyllisk, vidunderlig vakker trakt... Longst til venstre i denne vakre egn ligger Obersalzburg med Hitlers residens Berghof som snetrum. Litt lenger borte finner man Flatterhof, det under- og overjordiske bygningskompleks hvor partiet gjemmer sine arkiv. På et sted i nærheten ligger Hintereck, en bygning som er relativt beskjeden av format og utseende i forhold til dens eier, Goehring. Og til slutt har Ribbentrop sitt høysete noen kilometer unna i nærheten av Salzburg.

Obersalzburg svarer til sitt navn "saltberget". Overalt er der saltgruber. Og sprengt inn i denne saltgrunn ligger den tyske maquisens underjordiske våpenderoter, ammunisjonsfabrikker og andre fabrikker - stantagelige festninger hvor det nå innredes kaserner for den nazistiske kjerneetropper. Kjeden av underjordiske bygninger begynner ved en av de mest vidstrakte og dype saltgruber, Königsee grubene, knapt tre kilometer fra Obersalzburg. Hitler, Himmler og Martin Borman har fått sine inntrykk fra den franske maquisens ærerike kamp. De har besluttet å gjøre Salzkammergut til sitt Savoyen, hvor den nazistiske motstand skal skrive historie med sitt blod.

BROEN SOM FØRER TIL SEIER.

(Fra Nyheter i frøn Storbritannia)

Delleggelsen av fiendens kommunikasjoner, og langt bak kamplinja, er en meget viktig faktor under stridene, og den har en bakside. Når arméen rykker fram, blir skadene på broer og viadukter som bombes

for å hindre fienden i å føre fram reserver, en hindring. I en omhyggelig planlagt kampanje må øverstkommanderende passe på at kanoner, stridsvogner og all annen nødvendig utrustning kan følge med soldatene i helene på den retirerende fienden og opprettholde presset mot ham. Under slike omstendigheter går det ikke an å bygge broer på vanlig måte, men man må ha fabriklagede stålbroer for hånden, som er lette å montere opp og som kan bære de tyngste stridsvogner. I begynnelsen av den nåværende krig hadde engelskmennene udmerkede militærbroer som kunne ta en last på opp til 20 tonn. Feltoget i Frankrike før evakueringen ved Dunkerque lærte de britiske befalhavere at et framgangsrikt forsvar mot de tyske stridsvogner bare kunne taes opp med stridsvogner som veide betydelig over 20 tonn. Følgelig behøvedes en ny type militærbro som kunne klare denne tyngde. Noe nytt behøvedes: en bro som var enkel og lett å transportere og dette opp med håndkraft, som hadde stor spennvidde og kunne bære de tyngste stridsvogner. Donald Coleman Bailey, sjefkonstruktør i forrådsministeriets brobygningsavdeling, tok fatt på arbeidet. Han fikk hjelp av to ingeniøroffiserer, og i begynnelsen av 1941 ble en modellbro bygget. Den ble oppkalt etter sin oppfinner.

Under eksperimentatidiet glømte aldri instruktørene at det gjaldt å lage en bro som kunne tilpasses høyst varierende forhold med hensyn til belastning og spennvidde. Med andre ord, Baileybroen behøver aldri være sterkere - og følgelig tyngre og mere komplisert - enn det som i hvert tilfelle er absolutt nødvendig. Hele broen føyes sammen omtrent som stykkene i et macospill. Hver seksjon er tre meter lang og består av bare 17 deler. Ytterligere 9 deler behøves til brofestet, hvis tyngste del med letthet kan håndteres av 6 mann.

Når brobyggerne kommer fram til det vandring som skal overbygges, begynner de med å sammenføye hoveddelen av broen og gir den presis den styrke som trengs for den vekt den skal bære. Broen bygges på ruller og skytes siden uten maskinell hjelp fram over den avstand som skal overbygges. Broens forreste del er forsynt med en "opptagningsnese" for å klare banken på den motsatte siden. Brobygningen går for seg på den måten at seksjon etter seksjon føyes til hverandre bakifra, og etter som en seksjon blir montertrulles broens forreste del et tilsvarende stykke fram over vannet, til den til slutt når fram til det tillagede brofestet på den andre siden. For hver gang broen skytes fram, lager seksjonene i den motsatte enden motvekt mot den frittstående delen.

Et mest slående ved Baileybroens enkelthet er det faktum det bare behøves et fåtall skruer for sikkert å sammenføye de forskjellige seksjonene. Dette er en veldig fordel i sammenligning med den beste transportable tyske broen, som trenger 24 bolter og mutre for å forbinde den ene seksjonen med den neste.

NORD-NORGE.

(Fra Gøteborgs Handels- og Sjøfartstidning)

Den såkalte regjering i Norge har begjært at en ny hesteskotrafikk gjennom Sverige skulle finne sted, denne gang gjaldt det evakuering av befolkningen i Nord-Norge.... Det er selvklaart at Sverige ikke kan tillate noen fangetransport gjennom landet. Den norske befolkningen skulle skysses fra sitt fangsel ved ishavskysten til et nytt. Den skulle behandles på samme måte på begge steder, være rpsigitt oversitteri og tortur. Den svenske regjering skulle ha kommet ille ut om den hadde godtatt denne nye hesteskotrafikk. Den har framlagt et motiøre slag. Det går ut på at vårt land skal tilby et fristed til de 100.000 norske undersåtter som må sendes bort fra Nord-Norge. De tilbyes å bli i vårt land inntil forholdende muliggjør at de vender tilbake til sine hjem.

Fra Hjemmefrontens Ledelse.

De deporterte fra Nord-Norge begynner nå å komme sørover. De har mistet alt, og de lidelser de har gjennomgått er ubeskrivelige. Det er en selvfølge at vi gjør alt for å lette deres savn. Men det er like selvfølgelig at vi ikke samarbeider med de nazistiske myndigheter og

organisasjoner som er medansvarlige i denne krigsforbrytelse, og som ved å nekte å motta det svenske tilbud om å gi de deporterte tilhold og forpleining i Sverige har satt tusener av menneskelig i fare. Hjelp dine landsmenn! Hjelp dem med hus, mat, klær og senere med arbeid! Vi må ikke risikere at tyskerne får høve til å nytte deres arbeidskraft. Men hjelp dem direkte eller gjennom trygge kanaler. Overlat til NS å ta hånd om sine egne.

PRESSE-KLIPP.

Den norskfødte kanadier Henry Asbjørn Larsen har gjort hva ingen annen før har klart: Han har seilt Nordvestpassasjen fra vest til øst og tilbake igjen. Tilbaketuren tok 86 dager. Larsen er født omkring 9 miles fra Amundsens fødested i Borge. Båten var på 80 tonn og tilhørte det kongelige kanadiske politi, hvor Larsen er sersjant.

En journalist som foretok en reise på Balkan, overnattet en gang i en bygning som også ble benyttet av SS-menn og Gestapo-folk. Ut på natten ble han vekket av at 10 SS-menn trampet inn i sovesalen under befalling av en Rottenführer, noe som de regulære armeer svarer til korporal. Det hele gikk meget militaristisk for seg. Inntil korporalen hadde tatt av seg våpenfrakken som han hengt på en spiker. "Du henger man nazisten på veggen," sa han, "og så går kommunisten og legger seg!"

Det foreligger informasjon om at Stalingradoffiserene allerede har til rådighet en tysk arme på 200.000 mann, altså det dobbelte av hva Tyskland hadde rett til å ha ifølge Versailles-traktaten. Disse seldater er blitt trent under sine offiserers ledelse i store utdannelsesleirer ved Volga, de bærer tyske uniformer hvor alle hakekorsemblemer er fjernet, og de får ideologisk opplæring etter russisk mønster.

New York Times melder at ytterligere 72.000 dollars av det nasjonale krigsfond for amerikansk hjelp til Norge skal gå til skoleforøst til 177.000 norske skolebarn. Gjennom overenskomst med de tyske okkupasjonsmyndigheter skal termelk og andre matvarer innkjøpes og transporteres til Norge.

Feldmarschal von Kesselring, den tyske øverstkommanderende i Italia, skal være såret under et fly-

angrep i likhet med det som til sist kostet Rommel livet. Hans bil ble angrepet av allierte fly i nærheten av Bologna. Hvor alvorlig skadet Kesselring ble, er ennå ukjent.

Et Moskvatelegram til den svenske avis Aftonbladet forteller litt om forholdene i Kirkenes. Det heter at 90 % av husene i Kirkenes var sprengt i luften eller brent av tyskerne. Kirkenes var i brand, og havnen er full av senkede skip. Den russiske militærkommando har stillet biler og hestekjøretøyer til befolkningens disposisjon og forsyner dem med medisiner og matvarer. "Den Røde Stjernes" korrespondent skriver at befolkningen vokser for hver time i dette området, idet stadig flere nordmenn kommer frem fra sine skjulesteder, hvor de holdt seg gjemt for å undgå evakueringen. Norsk administrasjon er innført, og samarbeidet mellom de russiske og norske myndigheter går utmerket uten den minste friksjon. Det norske flagget vaier overalt.

Av et brev fra Tromsø: "Snakkeligår med en mann fra Berlevåg som ble skutt av en tysker gjennom brystet. Merkelig nok stod han det over. Han fikk ordre om å gjøre seg startklar med en gang, for nå kom den felle russen. Og så la vedmer er fjernet, og de får ideologisk opplæring etter russisk mønster. Mannen svarte at det hele var propaganda. Tyskeren ble rasende, men gikk. Da mannen så en stund etter gikk ut for å hente kull, ble han krigsatt av 8 tyskere. En av dem presset revolveret mot brystet hans og fyrte av. Har selv sett såret."

Svensk presse har i den senere tid beskjeftiget seg meget med spørsmålet om å sende frivillige til Norge. Morgentidningen som regnes for et noenlunde offisielt organ, gikk så langt som til å skrive at selvom en innsats av svenske

frivillige i Norge skulle lære til at Sverige ble dradt inn i krigen, så bør man allikevel ikke avholde seg fra dette. Dagens Nyheter stiller seg også meget positivt til forslaget; men fremholder at tiden enda ikke er inne, idet en må regne med at fronten i nord sannsynligvis kommer til å stivne til over vinteren. Men forutsetningen for å sende slike frivillige avdelinger er at det skjer i samlet tropp slik som under vinterkrigen i Finland.

*
Det er legenes skyld, sier Hitler!

Hitler har sendt ut en ordre til alle tyske leger hvor han oppfordrer dem til så hurtig som mulig å utskrive alle sårede soldater. Han har tidligere sendt ut samme ordre, men denne er ikke blitt fulgt, sier han. "Når fronten idag går ved Tysklands grenser, er dette en naturlig følge av at man ikke har tatt hensyn til min ordre. Jeg oppfordrer enda engang alle tyske leger til å utskrive sårede soldater så hurtig som mulig og bare ta hensyn til alvorlige lyter. Den som ikke lyder min befaling, kan vente seg den strengeste straff," heter det til slutt.

Det er som kjent ført en utstrakt propaganda i Tyskland for å få soldatene og arbeiderne til å simulere sykdom. Anvisninger på hvordan det skal gjøres, er sendt ut i massevis kamouflert som sigarettpapir. Håndbøker i simuleringskunst er trykt og spredt kamouflert som sangbøker o.l. De sårede soldatene og de overanstrengte arbeiderne i krigsindustrien har til å ta opp arbeidet før det er strengt nødvendig.

*
Jørgen Juve var den første norske journalist som satte foten på befrikk jord i Kirkenes. Han er korrespondent for NTB. I en rapport av 21/11 skriver han: "Livet er begynt igjen i Kirkenes, iallfall i den utstrekning det er mulig. Størstedelen av befolkningen i Sør-Varanger lyktes unnslipe tyskerne da de kom for å deportere dem sørover. Over 5000 av befolkningen som er på 8000, var igjen da russerne kom, og befrikkene ble hilst med jubel. Mellom russerne og nordmennene råder det

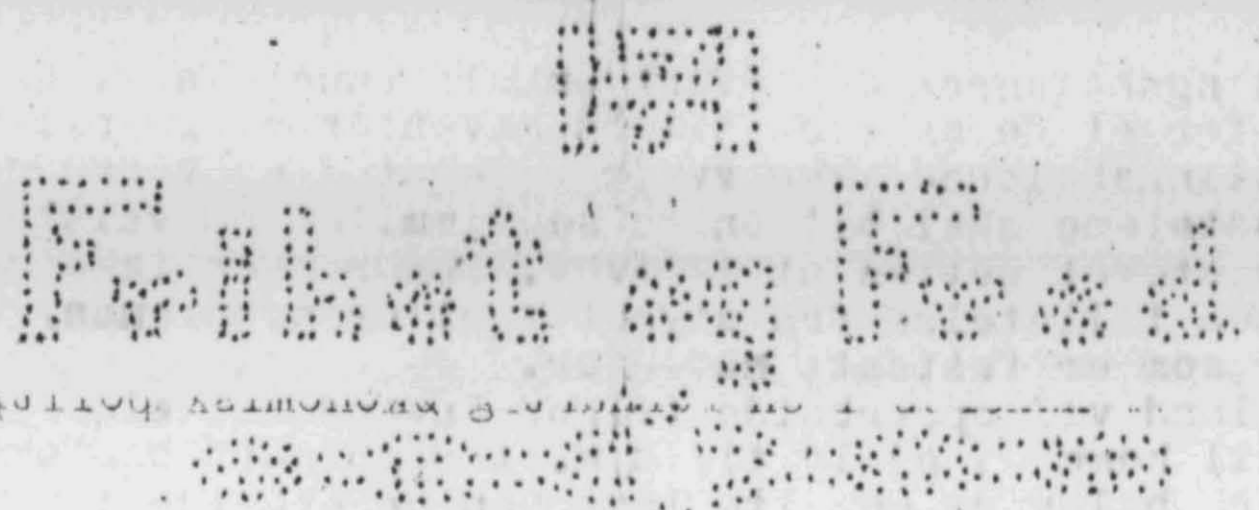
beste forhold. Alt utføres raskt og effektivt. Store mengder frivillige er strømmet til, bare i Kirkenes 1500 mann etter to dager. De skal utgjøre en egen avdeling sammen med styrkene utenfra. Flere utposter i Varangerdistriktet er befridd av russerne med hjelp av norske frivillige.

Språket skaffer en del vanskeligheter, men det lat seg overvinne ved godvilje fra begge sider. Våre norske og de russiske soldater har allerede utvekslet erfaringer. Russerne har vært med på meget, men de erklærer at intet kan sammenlignes med den bistre vinteren her i nord.

Den første norske quisling i offentlig stilling vil nå bli utlevert til norske myndigheter av russerne. Det er NS-ordføreren i Kirkenes, Rudolf Haugen, som ifølge nazipropagandaen var drept ved nakkeskudd.

*
Det har vakt almindelig oppmerksomhet i finanskreter i Sveits at den franske regjering har besluttet ikke å følge Belgias eksempel når det gjelder bekjempelsen av det unormale seddelømløpet. Frankrike kommer isteden til å innby til statslån på 100 milliarder francs for derigjennom å absorbere 1/6 av seddelømløpet. Som bekjent har inndragningen av sedler i Belgia ikke vært en suksess, og den har endog rammet småsparerne hårdt. Dette ønsker man å undgå i Frankrike, men det tilføyes at om almenheten ikke følger regjeringens anvisninger om å tegne det nye lånet som bærer betegnelsen "Liberation", kommer man til å ta mere drastiske tiltak.

*
Et sensasjonelt ran fant sted on ettermiddag midt på Rådhusplassen i en dansk by. Noen bevapnede menn overfalt to vaktmestere fra rådhuset, som nettop hadde hentet 125 tusen kr. i Privatbanken for magistratens regning. Vaktmestrene ble kjørt til Utterslev, hvor ransmennene satte dem fri. Den tyske sensuren har tillatt de danske avisene å omtale ranet, men hva man ikke må omtale, er at flere av ransmennene talte med tysk aksent, og at den ene ble gjenkjent som en SS-mann.

Nr. 15.

Motto: Tenk selv!

1944.

Nordnorsk natt.

Far har oss ut i båten.
Det var så mørkt som blekk.
Men med et brak kom lyset på:
det flammert rødt fra huset,
så Lillian sereik av skrekk.
Jeg måtte til med ausekar,
for båten var litt lekk.

Skart lå vi midt i fjorden,
med snøkave fra nord.
Men bak oss, med en krans av ild,
en bølge reiste hodet
og ville med ombord.
Det var som om et barn sank ned
i sjøen, uten ord.

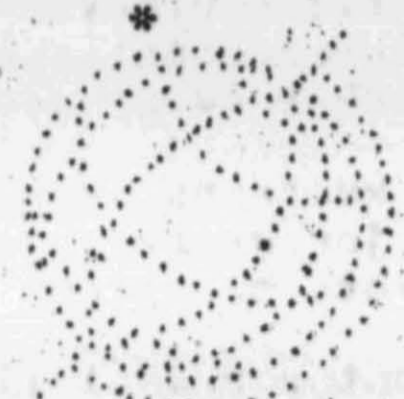
Vi hørte skudd fra stranda,
og høse seiersskrik.
Det blafret opp fra hus til hus,
- nå var de hos Per Larse,
og se! hos Marton Vik!
Det kunne ikke være sant,
for der lå mora lik.

Jeg følte med det samme
nå er jeg voksen kr.
Det var som båten løftet seg
med stormskrik gjennom mørket,
og hjertet mitt gav svar!
Men bak satt mor så grå som skum
og stirret stumt på far.

Den onde herjer landet.
- Så har vår lærer sagt.
Det stiger opp i meg som frost,
men springer ut i flammér;
for denne djevleskapens makt,
det onde, må vi knuse
før alt er ødelagt!

FRA VERDENS

PRESSEN

BRITISK FORSLAG TIL INTERNASJONAL CLEARINGUNION.

Keynes-planen.

Forslaget går ut på å etablere en mellemfølkkelig clearingunion, basert på en internasjonal bankpengeenhet, bancor. Verdien av denne bankpengeenhet skal fikseres i gull, men ikke til en uforanderlig verdi.

Gjennom denne clearingunion kan medlemsstatenes sentralbanker utligne overskudd og underskudd i de løpende betalingsbalanser mellom de enkelte land regnet etter de forskjellige valutars verdi i bancor. Det er altså ikke meningen at alle de enkelte forretninger skal gå gjennom systemet, slik tilfelle er med vanlige tosidige clearingordninger. Ved dette system unger en blokkert tilgodehavender og bilaterale clearingssystemer. Intet land behøver ta sikte på like-